

राजे रामराव महाविद्यालय, जत
प्राकृतिक भूगोल P. I Sem. I (71240)

प्रश्नसंच

प्रश्न-१. रिकाम्या जागा भरा.

१. कोणत्या शक्तीमुळे पर्वतांची निर्मिती होते

अ. आडव्या ब. उभ्या क. बहिर्गत ड. यापैकी नाही

२. दोन भेगांच्या बाहेरील बाजूकडील भुकवचाचा भाग उंचावून तयार झालेल्या खोलगट भागास काय म्हणतात.

अ. खचदरी ब. ग्रॅबण क. रॅम्प व्हॅली ड. दरी

३. जगातील कोणत्या देशाला भूकंपाचा देश म्हणतात.

अ. न्यूझीलंड ब. इटली क. जपान ड. चीन

४. कोयनानगरचा भूकंप कोणत्या वर्षी झाला होता.

अ. १९६५ ब. १९७१ क. १९६७ ड. १९६९

५. ज्या ठिकाणी भूकंप लहरी निर्माण होतात त्या स्थानास काय म्हणतात

अ. भूकंपनाभी ब. भूकंप बाह्य केंद्र क. भूकंप लहरी ड. यापैकी नाही.

६. पृथ्वीपृष्ठभागावर ज्या ठिकाणी सर्वात अगोदर भूकंपाची नोंद होते त्या केंद्रास भूकंपाचे कोणते केंद्र म्हणतात

अ. बाह्य ब. अंतर्गत क. भूकंपनाभी ड. सम

७. नकाशावर समान वेळेला भूकंप झाल्याची ठिकाणे एका रेषेने जोडली जातात त्यास काय म्हणतात.

अ. समकंप रेषा ब. सहकंप रेषा क. समताप रेषा ड. समभार रेषा

८. नकाशावर वेळेला भूकंपाच्या समान तीव्रतेची ठिकाणे एका रेषेने जोडली जातात त्यास काय म्हणतात.

अ. समकंप रेषा ब. सहकंप रेषा क. समताप रेषा ड. यापैकी नाही

९. भूकंपाच्या कोणत्या लहरींचा वेग सर्वात जास्त असतो.

अ. दुय्यम ब. भूपृष्ठ क. प्राथमिक ड. यापैकी नाही

१०. भूकंपाच्या दुय्यमलहरीकोणत्यामाध्यमातून प्रवास करित नाहीत

अ. घनरूप ब. वायुरूप क. द्रवरूप ड. यापैकी नाही

११. कोणत्या लहरी सर्वात जास्त विनाशकारी असतात

अ. भूपृष्ठ ब. प्राथमिक क. दुय्यम ड. तृती

१२. भूगर्भातील खडकवितळून तप्त पदार्थ पृथ्वीकडे येतात त्यास काय म्हणतात

अ. ज्वालामुखी ब. ज्वालामुखी क्रिया क. प्रस्तरभंग ड. वलीकरण

१३. सर्वसाधारणपणे पृथ्वीच्या एकूण क्षेत्रफळाच्या किती टक्के भाग जलाशयाने व्यापलेला आहे

अ. २९ ब. ५१ क. ६१ ड. ७१

१४. ढोबळमानाने खंडवमहासागरांचा आकार कसा आहे

अ. वर्तुळ ब. चौकोन क. षटकोनी ड. त्रिकोणी

१५. आफ्रिकेच्या दक्षिण टोकाजवळ कोणते बेट आहे

अ. टेराडेलफ्यूगो ब. मालागासी क. श्रीलंका ड. टास्मानिया

१६. सर्वप्रथम पृथ्वीवर अस्तित्वात असणाऱ्या पॅजिया खंडाभोवती पसरलेल्या महाकाय जलाशयाचे नाव काय?

अ. पॅसिफिक ब. अटलांटिक क. टेथीस ड. पॅथलसा

१७. भू विवर्तन सिद्धांतास दुसऱ्या कोणत्या नावाने ओळखले जाते

- अ. खंडवहन ब. वैश्विकचलनशक्ती क. अपक्षयचक्र ड. गुरुत्वाकर्षण
१८. कॅलिफोर्निया तील सॅनअँड्रिस प्रस्तरभंग कोणत्या हालचालीचे उत्तम उदाहरण आहे
अ. विकेंद्रित ब. केंद्रित क. समांतर ड. विकेंद्रितवकेंद्रित
१९. कोणत्या भूरूपांचा समावेश प्रथम श्रेणीच्याभूरूपात केला जातो
अ. खंड ब. महासागर क. खंड व महासागर ड. पर्वतपठारवमैदान
२०. भूखंडवहनसिद्धांतकोणीमांडला
अ. वेगनर ब. वेबर क. विल्सन ड. सर जॉनमूरे
२१. कोणत्यादोनखंडाच्याकिनारपट्टीदरम्यानसमरूपताअधिकआहे
अ. भारतवउत्तरअमेरिका ब. उत्तरअमेरिकावआफ्रिका
क. दक्षिणअमेरिकावआफ्रिका ड. यूरोपवआशिया
२२. पॅजियाचे विखंडन
होऊनलॉरेशियावगोंडवानादरम्याननिर्माणझालेल्याजलाशयासकोणत्यानावानेओळखलेजाते
अ. पॅजिया ब. पॅन्थलसा क. पॅसिफिक ड. टेथीस
२३. . पृथ्वीच्या अंतरंगाची घनताही भूकवचाच्या घनतेपेक्षा .....असते
अ. कमी ब. जास्त क. मध्यम ड. यापैकीएकहीनाही
२४. निकेलवफेरस(लोखंड)याजडधातूचेप्रमाण ..... मध्ये जास्तअसते
अ. भूकवच ब. मध्यावरण क. गाभा ड. यापैकीएकहीनाही
२५. .... याअंतरंगातीलथरातसिलिकावअॅल्युमिनियमयाहलक्याधातूचेप्रमाणआढळते.
अ. गाभा ब. मध्यावरण (प्रावरण) क. भूकवच ड. निफे
२६. सुमारेवीसकोटीवर्षापूर्वीपृथ्वीचीएकखंडरचनाहोती.त्यास..... म्हणतात
अ. टेथीस ब. गोंडवाना क. पॅजिया ड. लॉरेशिया
२७. भारतीयउपखंडहेहळूहळू.....दिशेनेसरकतआहे
अ. दक्षिण ब. उत्तरक. पूर्व ड. पश्चिम
२८. भूखंडभागहेसागरतळभागाच्या ..... वजनाच्याघनतेच्याखडकांचेआहेत
अ. जड ब. हलक्या क. ठिसूळ ड. टणक
२९. प्रस्तरभंगाच्याज्वालामुखीउद्रेकातून ..... पर्वतनिर्माणझाला
अ. हिमालय ब. सह्याद्री क. अरवली ड. आल्प्स
३०. लाव्हारसाच्या संचयनामुळेभारतातीलकोणताभागनिर्माणझाला
अ. गंगेचेमैदान ब. हिमालयपर्वतक. दख्खनचेपठार ड. गंगात्रिभूजप्रदेश
३१. जगातील७०टक्केभूकंपाचीउगमस्थाने..... महासागराभोवतीच्याकिनारवर्तीप्रदेशातआढळतात
अ. अटलांटिक ब. अरबी क. पॅसिफिक ड. तांबडासमुद्र
३२. किल्लारी,लातूरयेथीलभूकंप..... यादिवशीपहाटेझाला
अ. ११डिसेंबर१९६९ ब. ३०सप्टेंबर१९९३ क. २०डिसेंबर२००४ ड. १६डिसेंबर१९०१
३३. माऊंटकेनियाहा..... ज्वालामुखीआहे
अ. मृत्त ब. जागृत क. निद्रिस्त ड. अँसिड
३४. .... रिश्टरस्केलपेक्षाजास्तस्केलचाभूकंपअतिविनाशकारीअसतो
अ. ४ ब. ६ क. २ ड. १

३५. विषुववृत्तावर..... भाराचापट्टाआढळतो
 अ. जास्त ब. मध्यम क. थंड ड. कमी
३६. जडवायूवातावरणाच्या..... थरातआढळतात
 अ. वरच्या ब. खालच्या क. मधल्या ड. डाव्या
३७. .... यावातावरणाच्याथरातउंचीनुसारहवाविरळहोतजाते.
 अ. स्थितांबर ब. दलांबर क. तपांबर ड. ओझोनांबर
३८. सजीवप्राणी, वनस्पतीइत्यादींसाठी..... हाथरउपयुक्तठरलाआहे
 अ. दलांबर ब. स्थितांबर क. तपांबर ड. आयनांबर
३९. .... रंगाचीजमीनजास्तउष्णताशोषणकरते
 अ. पांढरी ब. काळी क. फिकीतपकिरी ड. निळी
४०. समुद्रसानिध्यलाहवामान ..... असते
 अ. दमटब. विषम क. उष्णड. कोरडे
४१. सूर्याकडूनपृथ्वीकडेयेणाऱ्याउष्णतेला..... म्हणतात
 अ. लघुलहरी ब. दीर्घलहरी क. मध्यमलहरी ड. उपलहरी
४२. वातावरणातकार्बनडायाऑक्साईडवओझोनहेवायू..... करतात
 अ. उष्णतेचेग्रहण ब. उष्णतेचेपरावर्तन क. उष्णतेचेवहनड. उष्णतेचेविसर्जन
४३. माऊंटएव्हरेस्टशिखरावरजाणाऱ्याजवळ..... चीआवश्यकताअसते
 अ. प्राणवायू ब. पाणी क. हायड्रोजनवायू ड. नायट्रोजनवायू
४४. दोन्हीध्रुवा जवळ..... दाबाचेपट्टेआढळतात
 अ. कमीब. जास्त क. मध्यम ड. ऊर्ध्वगाम
४५. विषुवृत्तीयकमीभारप्रदेशाकडेवाहणाऱ्यानियमितवाऱ्यांना..... म्हणतात
 अ. व्यापारीवारे ब. प्रतिव्यापारीवारे क. ध्रुवीयवारे ड. फॉनचिनुकवारे
४६. फेरेलच्यानियमानुसारउत्तरगोलार्धातीलवारेआपल्यामूळदिशेपासून..... बाजूलावळतात
 अ. उजवीकडे ब. डावीकडे क. ऊर्ध्वगामी ड. मूळदिशेकडे
४७. हवानेहमीजास्तदाबाचापट्टाकडून..... दाबाच्यापट्ट्याकडेवाहते
 अ. कमीब. जास्त क. थंड ड. ध्रुवीय
४८. पृथ्वीकडूनवातावरणाकडेवरजाणाऱ्याउष्णतेला..... म्हणतात
 अ. मध्यमलहरी ब. लघुलहरी क. दीर्घलहरी ड. उपलहरी
४९. पृथ्वीच्यागाभ्याचेतापमानहेसुमारे ..... अंशसेल्सियसआहे
 अ. ५००० ब. २५०० क. १००० ड. २०००
५०. भूमीखंडवमहासागरयांच्याविभागणीच्यावैशिष्ट्यावरूनपृथ्वीच्या
 कोणत्यागोलार्धासभूगोलार्धम्हणूनसंबोधलेजाते
 अ. उत्तर ब. दक्षिण क. पूर्व ड. पश्चिम

प्रश्न-2. टिपा लिहा

१. प्राकृतिक भूगोलाचे महत्व
२. प्राकृतिक भूगोलाचे स्वरूप व व्याप्ती
३. वातावरणाचे घटक
४. वातावरणाचे महत्व
५. तापमानाची विपरितता
६. वायूभारपट्टे
७. समभार रेषा
८. पृथ्वीचे अंतरंग
९. भूकंपाचे परिणाम
१०. भूकंप लहरी
११. जगातील भूकंप पट्टे
१२. ज्वालामुखीचे परिणाम
१३. ज्वालामुखीचे प्रकार
१४. विदारणाचे महत्व
१५. रासायनिक विदारण
१६. जैविक विदारण
१७. पूरमैदाने व पूरतट
१८. नदी टप्प्यांचे महत्व
१९. कायिक विदारण
२०. धबधबा/प्रपातगर्त

प्रश्न-३ दिर्घोत्तरी प्रश्न

१. प्राकृतिक भूगोलाच्या शाखांचे सविस्तर वर्णन करा.
२. वातावरणाचे थर सांगून प्रत्येकाचे महत्व व वीशिष्ट्ये सांगा.
३. वायूभारपट्टे म्हणजे काय? वायूभार पट्ट्याची निर्मिती सांगा.
४. खंड व महासागर यांच्या निर्मितीचा वेगनरचा सिद्धान्त सांगा.
५. विदारणावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

प्रश्न-४. दिर्घोत्तरी प्रश्न

१. प्राकृतिक भूगोलाच्या व्याख्या सांगून स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.
२. सौरशक्ती म्हणजे काय? सौरशक्तीच्या वितरणावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
३. हवेच्या तापमानाचे महत्व सांगून हवेच्या तापमानावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.
४. भूकंपलहरी व पृथ्वीचे अंतरंग यासंबंधी थोडक्यात विवेचन करा.
५. नदीच्या संचयन कार्यामुळे तयार होणाऱ्या भुरुपाचे वर्णन करा.